

Nr 1/2012

Västernärkes natur

Årsmöte 2012
Pilgrimsfalkarna
Klädbytardag
Program 2012
m.m.

Gå ut och snoka och upplev det pyttelilla i naturen! Foto: Frida Lenzer.

Innehåll

Ordföranden har ordet	2
Kallelse till årsmöte & dagordning	3
Verksamhetsberättelse för 2011	3
Bokslut för 2011	4

Klädbytardag	5
Program 2012	6
Projekt pilgrimsfalk	7

Naturskyddsföreningen i Västernärke²

Styrelsen

Ordförande: Rolf Ivarsson
Vekhyttan Vreten, 716 93 Fjugesta
0585-24137
rolf.g.ivarsson@naturskyddsforeningen.se

Kassör: Roger Björkeröth
Porsgatan 24, 716 31 Fjugesta
0585-362 92, info@hasselberga.se

Ledamöter: Ingvar Blomberg 019-29 65 74
Eleanor Heinonen 070-212 32 01

Suppleant: Stig Lood, 0585-405 57

Valberedning: Styrelsen

Västernärkes Natur

Ansvarig utgivare: Rolf Ivarsson, 0585-24137

Redaktion: Frida Hafvenstein Lenzer,
fridalenzer@avjord.se
Rasmus Axelsson,
rasmus.axelsson@gmail.com
Eleanor Heinonen,
eleanor_heinonen@hotmail.com

Sättning: Frida Hafvenstein Lenzer

Utskrift & häftning: Hasselberga sport & reklam AB

Ordföranden har ordet

Nu har Naturskolan i Sixtorp börjat hitta sin roll. Vi har under det gångna året haft en härlig aktivitet med många grupper, framförallt från skolorna i kommunen. Över 1000 elever har fått känna glädjen av att röra sig i naturen samtidigt som de fått lära sig hur man lever friluftsliv. Ledarna praktiserar utomhuspedagogik som gör att eleverna får använda flera sinnen vid inläringen. På köpet får eleverna frisk luft och möjlighet att röra på sig, vilket visat sig vara hälsobefrämjande.

En styrka för naturskolan är att det finns så många landskapstyper inom ett ganska så begränsat geografiskt område. Naturskolan kan ta med grupperna till olika "naturrum" som barrskogen, lövskogen, skogsbrynet, våtmarken, dammen, sjön, åkern, berget osv. Nya typer av uterum skapas efter hand. Det är intressant att se hur man kan lära sig även engelska och matematik med utomhuspedagogik. Många elever lär sig lättare här än i klassrummet eftersom man bl.a. lätt kan konkretisera problemlösningen.

Natursnokarna

Vi har även startat en aktivitet för familjer med små barn. På söndagar kan familjer komma ut till Sixtorp ett par timmar per gång. På barnens villkor snokar man runt, upptäcker naturen och följer årstidernas växlingar.

Framtiden

Nästa steg i Sixtorp är att få till stånd en mötesplats även för äldre. Det kan vara intresserad allmänhet, yrkeskategorier eller andra konstellationer som träffas. Tanken är att man skall kunna diskutera olika frågeställningar i en avslappnad miljö. Det skall även byggas upp olika typer av kunskap och information som alla kan få ta del av. Redan har några äldregrupper varit här. Ni är alla välkomna att besöka Sixtorp och delta i aktiviteter eller bara koppla av i en intressant, spännande och vacker omgivning.

Rolf Ivarsson
Ordförande Naturskyddsföreningen Västernärke
Tel 0585-24137

Vill du ha nyheter och tips på aktiviteter i naturen via e-post? Skicka då e-post med ämnet: "nyhetsbrev" till rolf.g.ivarsson@naturskyddsforeningen.se och ange ditt namn, medlemsnummer och vilken e-postadress du vill få nyhetsbrev till.

Vill du göra en insats för naturen och miljön? Kan du InDesign och Photoshop eller liknande verktyg? Västernärkes natur behöver hjälp med sättningen av tidningen till nr 2 2012! Hör av dig till Rolf Ivarsson, 0585-241 37/rolf.g.ivarsson@naturskyddsforeningen.se!

årsmöte 2012

söndag 18 mars kl 15.00 i Oxelgårdens samlingssal i Fjugesta

Dagordning

1. fråga om stämman blivit behörigen utlyst
2. val av ordförande för stämman
3. anmälan om styrelsens val av sekreterare för stämman
4. val av två justerare att jämte stämmans ordförande justera protokollet
5. styrelsens verksamhetsberättelse och ekonomiska redovisning
6. revisorernas berättelse
7. fastställande av resultat- och balansräkningar
8. fråga om ansvarsfrihet för föregående års förvaltning
9. fastställande av verksamhetsplan
10. beslut om antalet styrelseledamöter och mandatperiod för dessa
11. val av ordförande för kretsen, tillika ordförande i styrelsen för 1 år
12. val av övriga styrelseledamöter för två år
13. eventuella fyllnadsval
14. val av två revisorer och två revisorssuppleanter
15. val av ombud till läns- och riksstämman
16. val av valberedning
17. ärenden som styrelsen förelägger stämman
18. ärenden som väckts genom motion
19. övriga frågor
20. stämmans avslutande

Alla medlemmar hälsas varmt välkomna! Föreningen bjuder på kaffe efter årsmötet.
/Styrelsen i Naturskyddsföreningen i Västernärke

Verksamhetsberättelse för 2011

Ett mycket livaktigt år har nu slutförts. Naturskolan i Sixtorp är en av de mest positiva sakerna som vi arbetat med.

Naturskolan

Det har varit gott och väl över 1000 besökstillfällen av barn och dessutom ett antal grupper med olika slag av äldre personer. Lekebergs kommun och dess kultur- och bildningsnämnd har under året tagit över ansvaret för naturskolan. Men vi är kvar i samarbetet med fortsatta insatser.

Natursnokar

Vi har även startat en grupp Natursnokar i Sixtorp. Det är naturskyddsföreningens familjeverksamhet för familjer med barn i lägre åldrar.

Ordinarie program

Vårt ordinarie program med ca 15 aktiviteter har genomförts med ibland många besökare och ibland väldigt få. Men vi satsar på en bredd i programmet så att alla skall kunna hitta något, någon gång att delta i. Ett par exempel följer här. Vi samarbetade med Föreningen Kilsbergskanten under Naturnatten i början av juni. Rinkabykören var inbjuden till

Lekeberga Sälven. Kören sjöng sånger under temat Jordens sång inspirerade av Stefan Edman. Jonas Forsbergs bildvisningar i november, om året i Lekeberg, drog många besökare. De fina och spännande bilderna fick stor uppskattning.

Framtidsveckan var en annan lyckad satsning där vi deltog. Framtidsveckan är ett brett samarbetsprojekt med många olika lokala aktörer som på eget initiativ ordnar publika aktiviteter, samtliga med ett hållbarhets- och omställningsperspektiv. Vi gjorde insatser för ett hållbart fiske. Vi var vid biblioteket, COOP och ICA och visade upp vad som är lämplig matfisk och vi visade också vilka fiskar och skaldjur som man skall undvika. En tidning spreds i länet med alla aktiviteterna.

Styrelsen

Styrelsen har haft ett möte i stort sett varje månad. Vi har också genomfört några arbetsdagar vid våra anläggningar.

Vi har varit representerade vid flera tillfällen då Länsstyrelsen, Regionförbundet eller Lekebergs kommun inbjudit till diskussioner. Vi har även bredat samarbetet med flera andra organisationer i vår

bygd. Vi har framfört våra synpunkter på storskalig vindkraft mitt i våra tystaste och finaste naturområden. Vi tycker som länets övriga natur och friluftsganisationer att södra Kilsbergen skall skyddas och vara en resurs för alla som vill uppleva skog och mark på ett naturligt sätt.

Lederna som går genom området har aktualiserats under året. Vi har bland annat deltagit i arbetsgrupper för att ta fram nya pilgrimsleder genom vårt län. Pilgrimslederna går från Santiago de Compostela i Spanien upp till Nidaros i Norge. Dels har det varit diskussionsaftnar men också mer handgripliga insatser för att hålla lederna framkomliga.

Föreningen

Årets medlemsantal var 384 personer. Vi är också glada för att vi under året har mottagit några sponsorsbidrag och fått några bidragsansökningar beviljade. Det underlättar vår verksamhet.

Styrelsens tack

Vi vill från styrelsen framföra ett varmt tack till alla som på något sätt hjälpt till att sprida den goda känslan för naturen och för att ha hjälpt till att skydda den då det behövts.

Styrelsen för Naturskyddsföreningen i Västernärke.

Bokslut för Naturskyddsföreningen i Västernärke för räkenskapsåret 2011-01-01 till 2011-12-31

Rörelsens intäkter	
Intäkter Möter Arrangemang	1 576,00
Hyresintäkter Sixtorp	1.600,00
Intäkter Västernärkes Natur	3 000,00
Bidrag Naturskolan	70.336,00
Bidrag Natursnokarna	20.000,00
Sponsringsbidag	20.000,00
Gävor	1.000,00
Prenumerationsavg	1 300,00
Utnyttjande av fonderade medel	2.644,00
Medlemsbidrag från SNF	16.760,00
S:a Rörelseintäkter	138.216,00
Direkta kostnader	
Utgifter möten arrangemang	-1 970,45
Utgifter Olstorp + fågeltorn	-1 416,00
Övr utgifter Sixtorp	-7 925,00
Elkostnader Sixtorp	-8 189,00
Utgifter Västernärkes Natur	-5 120,00
Fågelfrö	-2 644,00
Kostnad Naturskolan	-51 582,50
Kostnad Natursnokarna	-9 561,00
S:a Direkta kostnader	-88.407,95
Avsättningar	
Avsättning Naturskolan	-21 497,00
Avsättning Natursnokarna	-10 091,00
Avsättning Sixtorps ga Skola	-15 000,00
S:a Avsättningar	-46 588,00
Bruttovinst	
	3 220,05
Övriga externa kostnader	
Medl avg o bidrag andra org	-1 250,00
Porto	-1 060,00
Bankkostnader	-250,00
S:a Övriga externa kostnader	-2 560,00
Personalkostnader	
Reseräkningar	-1 502,00
AMF-försäkring	- 450,00
S:a Personalkostnader	-1 952,00
Rörelseresultat	
	-1 291,95
Finansiella poster	
Ränteutgifter	1 525,04
Resultat	
	233,09

TILLGÅNGAR	
Kortfristiga fordringar	394,00
Beviljade ej utbetalda bidag	15 336,00
Kassa	158,50
Bank	84 774,07
S:A TILLGÅNGAR	100 662,57
EGET KAPITAL OCH SKULDER	
Eget kapital	
Balanserad vinst	37 789,07
Årets vinst	233,09
S:a Eget kapital	38 022,16
Avsättningar	
Naturskolan	21 497,00
Natursnokarna	10 091,00
Sixtorp ga Skola	15 000,00
LOKP minnesfond	13 954,41
S:a Avsättningar	60 542,41
Skulder	
Övr kortfristiga skulder	2 098,00
S:A EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	100 662,57

Bokslutskommentar:

Eftersom bidrag erhållits för Naturskolan och Natursnokarna som är projekt som sträcker sig in på 2012 har överskotten avsatts till den fortsatta driften av dessa två projekt. Klubbhuset, Sixtorps ga Skola är i stort behov av renovering. Därför har vi även avsatt medel även för det ändamålet. Kostnaden för detta beräknar vi dock vara betydligt större än de i år avsatt medlen.

Roger Björkeröth (kassör)

Klädbytardag

Tid: Lördag den 21 april mellan 11.00 – 14.00

Plats: Samlingslokalen IOGT-NTO i Mullhyttan

Fika finns till försäljning

Rota bland dina gamla kläder för stora som små och ta med er ett urval med hela och rena kläder. Lämna in på kvällen dagen innan eller kom under tiden som vi har öppet. Ni får en kupong för varje plagg som ni lämnar och kan sen kvittera ut de som ni hittat och vill ta med hem. Titta, hitta och byt direkt plagg för plagg.

Om ni inte har kläder att byta med kostar vuxenplagg 20 kr och barnplagg 10 kr.

Klädesplagg som blir över lämnas till Röda Korset i Fjugesta.

Vi ses där

Eleanor Heinonen

Ring om du undrar över något på telefonnr: 0585-200 76

4 mars Natursnokar i Sixtorp

Söndag 4 mars kl. 11.00-13.00

Kom och låt barnen uppleva naturen med nya ögon tillsammans med natursnokarna. Barn och föräldrar ska få leka, upptäcka och fixa i naturen. Matsäck medtages.

Handledare: Ann-Sofi Eliasson

18 mars söndag kl 15.00 Årsmöte

Oxelgården Bangatan 8 i Fjugesta. Sedvanliga årsmötesförhandlingar samt kaffe.

7 april lördag (påskafton) kl. 06.00 Orrspelsmorgon

Samling vid kiosken i Lekhyttan 06.00. Att uppleva orrarnas spel en tidig morgon i Kilsbergen en upplevelse man sent glömmer. Stövlar, varma kläder och matsäck medtages.

Ledare: Jonas Forsberg 0585-44234

21 april lördag kl 11.00-14.00 Klädbyttardag/klädbytarkafé

Miljövänliga dagen. Klädbyttardag i IOGT-lokalen i Mullhyttan. Lämna kläder du inte behöver eller byt/köp något annat. Eller kom dit bara för en koppa kaffe och en pratstund

Ansvarig: Eleanor Heinonen 070-2123201.

5 maj lördag kl 20.00 Morkullekväll

Morkullekväll. Samling vid kiosken Hasselfors kl 20.00. Denna sjudande vårkväll brukar alltid vara fin. Korvgrillning. Medtag korv och tillbehör.

Ansvarig: Sten-Ove Pettersson 0585-442 35

5 juni tisdag kl 17.00 Naturnatten

Familjeaktivitet i samarbete med Kilsbergskanten. Lägereld vid Lekeberga Sälvens naturreservat.

Ansvarig: Rolf Ivarsson 0585-24137

26 juni tisdag kl 18.00 Studiebesök av ny våtmark

Besök på den nyanlagda våtmarken vid reningsverket i Fjugesta. En samaktivitet med Naturskyddsföreningen i Kumla.

Samlig vid reningsverket kl 18.00

Ledare: Thomas Kullberg

1 juli söndag kl 10.00 Vandring över Skagerhultsmossen

Vandring över Skagerhultsmossen. Samling 10.00 med gudstjänst vid Skagerhults gamla kyrka. Sedan vandrar vi "Likvägen" över mossen via Medtaget fika som intas halvvägs. Buss hämtar vid Västkärr för återfärd till kyrkan. Ansvarig: Ingvar Blomberg 019-296574

18-19 augusti lörd-sönd kl 11.00-17.00

Upplev Kilsbergskanten

Arrangemang av föreningen. Kilsbergskanten där

Naturskyddsföreningen medverkar.

Plats: Vekhyttan- Lekhyttan -området.

Ansvarig: Rolf Ivarsson 0585-24137

9 september söndag kl 10.00

Skogsvandring

Samling vid Grytatorpet. (kör Tryggeboda-vägen från Mullhyttan förbi Sixtorp, förbi Tryggeboda och fortsatt rakt fram till vägs ände. Där är det!) förhoppningsvis kommer en svampkännare med så ta med. Medtag matsäck och svampkorg. Ledare:Ulla Löow 0585-45025

1-7 oktober Miljövänliga veckan

Naturskyddsföreningens årliga kampanjvecka. I år fördjupad kampanj om fisk och skaldjur.

11 november söndag 17.00 Bildafton

Bildafton Viagården (Folkets Hus) Vintrosa

Jonas Forsberg/N och andra naturfotografer visar sina bilder. Entré 40 kr inkl fika.

Ansvarig Ingvar Blomberg 019-296574

25 november söndag. kl 17.00 Bildafton

Bildafton Lindens samlingssal i Fjugesta (mitt emot Sparbanken). Jonas Forsberg/N visar sina bilder.

Entré 40 kr inkl fika.

Ansvarig Roger Björkeröth 0585-36292

Natursnokarnas Program våren 2012

Under vårterminen 2012 planerar vi att vinterspana, åka pulka, titta på vårfåglar och småkryp, undersöka vad som händer i en stubbe, kolla på vattendjur och prata om kompostering.

Natursnokarna träffas vid Sixtorps gamla skola kl 11-13 under söndagarna:

5 februari, 4 mars, 1 april, 6 maj, 3 juni

Kontaktperson och ledare i Lekeberg är:

Ann-Sofi Eliason

Tel 0585-450 88

E-post: annsofi@eliasons.se

Du som är intresserad, tag gärna kontakt med Ann-Sofi! Du kan även komma spontant till dessa träffar. Se vidare på vår hemsida: www.vasternarke.snf.se

Projekt pilgrimsfalk i Mellansverige 2011⁷

Pilgrimsfalken vår fantastiska överlevare har ännu en gång uppnått sina största framgångar i Mellansverige ”all time high”. Under perioden från mitten av 60-talet och tidigare innan miljöpåverkan slog hårt mot stammen registrerades och ringmärktes pilgrimsfalken mera spontant och inte i ett organiserat forskningsprojekt som nu. Därför är dagens data och information mera tillförlitlig för att ge en helhetsbild av pilgrimsfalkens utbredning i Mellansverige.

Vi har idag, i alla fall vad vi tror, en rätt bra koll på etableringar och resultaten i våra falkberg. Vi har under året registrerat 22 aktiva häckningsplatser för falken varav 19 kunnat konstaterats ha häckat med framgång med minst en unge. Totalt ringmärktes 27 ungar i Dalarna på 9 lokaler(3,0/häckn.), 14 ungar i Hälsingland på 6 lokaler(2,33/häckn.), 6 ungar på två lokaler i Medelpad(3,0/häckn.) och 3 ungar på en lokal i Jämtland. Sammantaget i Mellansverige ger detta en genomsnitt på 2,63 ungar/häckning vilket får ses som ett normalt resultat.

En lokal i Ångermanland hade minst två ungar varav en hoppade av en någon märklig anledning vid ringmärkningstillfället, så aktiviteten avbröts. Detta har hänt mig en gång tidigare vid lokalen VG 2005 och får betecknas som mycket ovanligt då ungen i detta fall var bara ca 20 dagar.

Sammanfattning

Projekt pilgrimsfalk har nu uppnått sitt första delmål att få en någorlunda stabil population i Mellansverige. Med 22 kontrollerade par och 50 ringmärkta ungar så får vi känna oss rätt nöjda efter snart 20 års arbete med utsättningar. Vi är många som hjälpts åt i detta lyckade projekt som kanske kan utnämnas till ett av de mest lyckade naturvårds projekten i Dalarna.

Det grundläggande svaret till denna framgång, förutom alla mantimmar som nedlagts, är i första hand att miljögifterna idag inte är ett avgörande hot trots att de finns kvar i begränsad omfattning. Pilgrimsfalken är en stabil art, en överlevare, som har

Tre ungar trycker tätt mot den varma bergväggen. Foto: Peter N

sitt eget ohotade skafferi i luften och ett begränsat antal predatorer på sina häckningsplatser. Av dessa får berguv och mård räknas som de största, men även korpen och räven tar sin del av ungar vid ett obehagligt ögonblick.

Under åren framåt så fortsätter ringmärkning och bokkontroller för följa falkens etableringar. Avläsning av ringmärkta falkar är mycket intressant och prioriterat för att se spridning av arten i olika delar i landet. Vi har säkert ett antal omärkta falkar som smugit sig in bakvägen från Norge.

Tack till alla som medverkat på olika sätt under året! Ett stort tack till Alvins Fond med sitt ekonomiska bidrag gör det hela möjligt för projektets genomförande och det fortsatta fältarbetet med att följa falkens etablering i Mellansverige!

Utdrag ur Projekt pilgrimsfalk i Mellansverige 2011.
Text och bild Lars Nilsson

Natursnokar i Sixtorp – några datum

Vad finns under vattenytan? Vad händer i en stubbe? Vad händer i komposten?

Det får både barnen och föräldrarna veta hos natursnokarna. Sixtorps gamla skola 11.00 – 13.00 den 4 mars, 1 april, 6 maj och 3 juni.

Avs: Naturskyddsföreningen i Västernärke
c/o Lenzer, Vekhyttan Berga, 716 93 Fjugesta

Lockande, levande, ledande

Vi vill vara banken man kan leva med hela livet! Hos oss får du hjälp med allt som en stor bank kan erbjuda men med den skillnaden att vi bryr oss om dig och vill lära känna dig och din familj eller ditt företag. Varmt välkommen!

• Telefon 0585-817 00 • www.lekebergssparbank.se

Lekebergs
Sparbank

FJUGESTA JÄRN & FÄRG AB
LETSTIGEN 21 TEL 0585-312 25
INFO@FJUGESTAJARNFARG.SE

**Fackhandeln
med
kunskap och erfarenhet**

**AB FJUGESTA
ELEKTRISKA**
0585 - 10307

Patrik: 070-591 47 09

Jonas: 070--591 47 32

www.fjugestaelektriska.se

info@fjugestaelektriska.se

**Östra Långgatan 45
Box 26, 716 21 Fjugesta**

Selhagsvägen 3, 716 94 Mullhyttan
Tel 0585-40338

**4-hjulingar Zusuki och Kymco.
Cyklar och gräsklippare.**

Motorsågar: Stihl och Husqvarna.

Jakt- och fiskeutrustning.

Fiskekort för sjöarna i Västernärke.

Ekologiska kläder

T-shirts

Pikétröjor

Sweatshirts

Hood-tröjor

samt ekologiska bomullskassar

En del även rättvisemärkta.

Vi trycker gärna upp dem för din förening eller företag. Du finner dem på vår hemsida:

www.hasselberga.se/eco.htm.

Vallgatan 43
716 31 Fjugesta
Tel 058-312 92
www.hasselberga.se

Hasselberga
SPORT & REKLAM AB